

- a) Paruy wody krowie na małym ogniu tak, aby ich trzy części uleciało.
- b) Ostudź, osiadłe bryłki odłącz i obmyj w zimney wodzie, a będziesz miał kwas o którym mowa.

§ 779. Kwas otrzymany podobnie iest biały, błyszczący, w długich igłach i kwasowaty; czerwieni wymocz lakmusowy. W wodzie zimney trudno się rozpuszcza, lecz tém łatwiej w gorący, toż i w wysoku winnym. Łączenie się iego z zasadami sólne mi nie dość iest poznane: wiemy tylko, iż formuie z niedokwasem drugim potażu sól amnianem potażu zwaną, i że węglikany ziemne za pomocą ciepła rozkłada.

§ 780. Kwas ten mocno grzany, pieni się; wydaiąc zapach ammoniaku i kwasu prusowego, a w takim razie zostawuie po sobie węgiel. Scisłego rozkładu kwasu amniowego dotąd nie mamy.

XIX *Kwas urynowy.*

§ 781. Schéelemu w roku 1776 winniśmy odkrycie kwasu w urynie, zwany on był

naprzód *acidum lithicum*, później zaś iako obfitujący w urynie kwasem urynowym (*acidum uricum*). Kwas ten znajdujący się w urynie tak się czasami pomnaża skutkiem choroby, iż daje początek mułowi, lub kamieniowi, który za pierwsze iędro około którego dalsze układają się warszty, słuszenie uważnym być może. Kwas ten za ostudzeniem uryny osiada w kształcie blaszek ceglanych błyszczących i łatwo z nię oddzielonym być może: nie jest on wszelako płodem wyłącznym istot zwierzęcych, bó Humbolt znalazł go w ziemi brunatnej zwanęj w Peru *Gua-no*. Kwas ten otrzymuje się następującym sposobem :

- a) Weź mułu urynowego i rozpuść ten w wodzie, którą pierwsię nasyciłeś niedokwasem drugim potażu.
- b) Przecedź płyn przez papier.
- c) Léy do niego kwas solowy, lub octowy: w takim razie kwas urynowy opadnie w postaci proszku.
- d) Proszek ten przemyj po razy kilka w wodzie ciepłej, a mieć będziesz kwas urynowy.

§ 782. Kwas podobnie otrzymany jest w postaci białego szorstkiego piasku, bez zapachu i smaku, czerwieni wymocz lakmusowy. Kwas ten jest trudno rozpuszczający się, potrzebuje albowiem na rozpuszczenie 1720 części wody ogrzanej na 12° , a 1150 części wrzącéy, rozpuszczony w takowéy osadza przez ostudzenie drobne bryłki, które są kwasem urynowym. O działaniu nań kwasorodu, saletrorodu, wodorodu, węgliku, fosforu, siarki i boru, nie wiemy.

§ 783. Zasady sólne stanowią z nim sole, tak:

- a) Ziemie czynią urany ziemne.
- b) Niedokwasy kruszcowe, urany kruszcowe.
- c) Ammoniak, uran ammoniak.

§ 784. Chciwe łączenie się kwasu urynowego z potażem, jest przyczyną, iż kwas ten różkłada wodo-siarczyki potażu, sody, osadzając siarkę. Działanie nań niektórych kwasów jest wielkie, tak:

- a) Kwas saletrowy rozpuszcza go w sobie; parując do suchości to rozpuszczenie, nabędzie ono czerwoności tak żywéy za przydaniem nieco wody, iż się staie do karminu podobne, a w takim razie nadaie piękny czerwony kolor drzewu i sko-

rze, który iednak po kilku godzinach ni-
knie i powróconym bydz może. Gotu-
jąc rozpuszczony kwas urynowy w kwa-
sie saletrowym, następuje uwolnienie ga-
zu salatorodnego, gazu kwasu węgli-
kowego, i kwasu prusowego. Pearson
przez następne przepędzanie po razy kil-
ka, zamienił pozostałość w retorcie w sa-
letran ammoniaku

- b) Przepuszczając gaz kwasu solowego ukwa-
szonego przez wodę w któręy iest zawie-
szony kwas urynowy, przybiera ten na sie-
bie postać galaretową, a potém się w nim
rozpuszcza. W takim razie uchodzi gaz
kwasu węglkowego, a pozostałość da-
ie po wyparowaniu solan ammoniakal-
ny, szczawian ammoniakalny, kwas solo-
wy i iabłkowy.

§ 785. Kwas urynowy na mocnym ogniu
pędzony, częścią się ulatnia, częścią rozkłada.
Ulotniony zeksztaltnia się w blaszki żółte łat-
two rozpuszczające się w wodzie i bardzo ulot-
ne. Henry rozumie że to iest sól powstała
z połączenia się szczególnego kwasu z ammo-
niakiem, a Austyn przez powtarzane przepę-

dzenia, zamienił ten kwas w saletróród amoniaku i kwas prusowy: zkałd wniosł, iż się ten z tychże składa pierwiastków co kwas prusowy, nie różniąc się od niego iak ich wzajemnym między sobą stosunkiem. Kwas urynowy rozłożonym będąc daie nieco gęstego oleiu, węglikanu amoniakalnego, prusian amoniakalny, wodę i gaz kwasu węglkowego; pozostałość w retorcie iest węgiel, który wynosi na wagę 0,125 część kwasu urynowego. Z tego wszystkiego pokazuje się, iż kwas urynowy składa się z kwasorodu, saletróródu, wodorodu i węgliku, których wzajemny między sobą stosunek doład oznaczonym nie iest.

XX. *Kwas różowy.*

§ 786. Kwas różowy (*l'acide rosacique*) od koloru podobnego do koloru róży przewany, odkryty został przez Prousta lat kilkanaście temu: dokładną zaś znościomość iego pracy Vauquelina w roku 1811 winniśmy, kwas ten otrzymuie się iak następuie:

- a) Osad różowego koloru powstaiący w urynie ludzi cierpiących febry, albo znięłą gorączkę, zbierz i przemyi wodą.